

5.9.2. Svět práce

Charakteristika vyučovacího předmětu

Časové, organizační a obsahové vymezení předmětu

Vzdělávací obsah oboru svět práce se soustředí na II. stupni na tyto tematické okruhy: Příprava pokrmů pro žáky 6. ročníku; v 9. ročníku jsou zařazeny okruhy Svět práce, Práce s technickými materiály a blok osobnostní a sociální výchovy.

Tyto okruhy jsou zaměřeny na rozvoj praktických dovedností a osobnostních vlastností žáků, jež jsou předpokladem pro jejich budoucí úspěšné začlenění do pracovního života. Vzdělávací obsah všech okruhů je určen všem bez rozdílu, pro chlapce i dívky. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si pracovní dovednosti a návyky. Řeší různé problémové situace, získávají informace, navrhuje pracovní postup i výběr použitých nástrojů. Při práci spolupracují s ostatními, pracují v týmu. Dobře zvládnuté pracovní postupy přispívají k jejich pocitu sebeuspokojení. Žáci se učí rozhodovat a chovat se zodpovědně. Dokáží pracovat bezpečně a poskytnout pomoc v ohrožení. Učí se posuzovat hodnotu a kvalitu lidské práce i nutnost ochrany životního prostředí.

Předmět svět práce je vyučován ve třídách, ve cvičné kuchyňce, v dílnách. Forma realizace: vyučovací hodiny, exkurze, workshopy, přednášky odborných externích pracovníků. Výuka v 6. ročníku probíhá formou dvouhodinových lekcí jednou za 14 dní, žáci jsou děleni na 2 skupiny. V 9. ročníku se jedná o výuku v rozsahu dvou hodin týdně určené zvlášť pro chlapce a zvlášť pro dívky, žáci absolvují lekce v dílnách zaměřené na práci s technickými materiály, v běžných učebnách lekce věnované světu práce volbě povolání. V 9. ročníku mají žáci zařazený blok věnovaný osobnostní a sociální výchově.

Provázanost s předměty

Svět práce je propojen zejména s následujícími předměty: fyzika (vlastnosti látek, vodiče a izolanty, elektrická energie, bezpečnost práce),

chemie (vlastnosti látek, kovy a nekovy, plasty), matematika (technické výkresy, výpočty), zdravý životní styl (ochrana před úrazem, poskytnutí první pomoci, výživa, stolování, společenské chování), přírodopis (první pomoc), informatika (práce s informacemi, práce na PC), občanská výchova (úřady a instituce, základní občanská práva a povinnosti, gender, sebepoznání,), český jazyk (životopis, vyplňování formulářů, komunikace s úřady).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie ve světě práce

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
kompetence k učení	
vyhledává a třídí informace a efektivně je využívá v praktickém životě	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a modelové situace z reálného života
vybírá vhodné formy, způsoby, metody a strategie pro efektivní učení	zařazuje různé formy, metody a strategie podporující učení
plánuje, organizuje a řídí vlastní učení	na začátku roku seznámí žáky s přehledem učiva a výstupů, motivuje žáky k dalšímu vzdělávání podporou dobrovolných aktivit žáků
kompetence k řešení problémů	
vyhledává informace	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním
vyhodnocuje a využívá získané poznatky k řešení problémů	provádí kontrolu zpětnou vazbou, zda žáci rozumí modelovým situacím a problémovým úkolům
volí vhodný způsob řešení problému	zařazuje tvůrčí úkoly, které nemusí mít 1 správné řešení
uvážlivě se rozhoduje	vede žáky k uvědomění si různých možností řešení a k uvážlivému rozhodování
kompetence komunikativní	
vede výstižný, souvislý a kultivovaný projev	poskytuje žákům prostor pro ústní a písemnou prezentaci zadaných úkolů, sleduje logickou návaznost sdělovaných informací a zřetelnou artikulaci
kompetence sociální a personální	
řídí své jednání	vede žáky k postupnému řešení a ovládnutí svých emocí
využívá vlastní osobnostní předpoklady	přizpůsobuje výuku individuálním potřebám a schopnostem žáků, zařazuje individualizované úkoly s různým stupněm náročnosti
kompetence občanské	
orientuje se v pracovní právní problematice	zařazuje úkoly zaměřené na práci s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů
kompetence pracovní	
rozvíjí vlastní podnikatelské myšlení	předkládá úkoly podporující finanční gramotnost

orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a jeho realizaci	na základě modelových situací předloží žákům jednotlivé kroky vedoucí k založení podnikání
chápe podstatu, cíle a rizika podnikání	zpětnou vazbou provádí kontrolu, zda žáci rozumí principu podnikání, uvádí modelové situace a zařazuje rolové hry
odpovědně se rozhoduje podle dané výchozí situace	předkládá žákům modelové situace a problémové úkoly z reálného života
odpovídá za vlastní rozhodnutí	vede žáky k zodpovědnosti za svá rozhodnutí
bezpečně pracuje s různými pracovními pomůckami a materiály	vyžaduje dodržování bezpečnostních pravidel při práci s různými pomůckami a materiály
vytvoří vlastní plán práce	na začátku školního roku společně s žáky vytvoří plán práce a dbá na jeho dodržování v průběhu roku
kompetence digitální	
používá online zdroje k vyhledávání informací	představuje žákům online zdroje k vyhledávání informací
využívá videonávody a pracovní postupy při tvorbě výrobků	nabízí žákům vhodné videonávody a pracovní postupy
dodržuje pravidla chování při interakci v digitálním prostředí	vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
6.	Příprava pokrmů	při přípravě pokrmů používá základní kuchyňské náčiní	základní vybavení kuchyně – nádobí, údržba pořádku a čistoty	
6.	Příprava pokrmů	bezpečně ovládá základní spotřebiče	základní vybavení kuchyně – elektrospotřebiče	
6.	Příprava pokrmů	vhodně vybírá a nakupuje suroviny a potraviny podle zásad zdravé výživy	výběr, nákup potravin	
6.	Příprava pokrmů	uvede základní principy skladování potravin	skladování a skupiny potravin	
6.	Příprava pokrmů	posoudí vliv spotřebitelského chování domácnosti na vybrané globální problémy	spotřebitelské chování domácnosti	glob 2
6.	Příprava pokrmů	sestaví jídelníček podle zásad zdravé výživy	sestavování jídelníčku	
6.	Příprava pokrmů	hospodárně nakládá se surovinami a odpady, objasní základní principy recyklace odpadu, vymezí základní kategorie při třídění domácího odpadu	nakládání s odpady	enviro 3
6.	Příprava pokrmů	připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy	příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů	
6.	Příprava pokrmů	prostře stůl pro různé příležitosti – v rodině, ve společnosti	úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání	
6.	Příprava pokrmů	dodržuje zásady společenského chování u stolu, dodržuje zásady obsluhy u stolu ve společnosti	obsluha a chování u stolu, servírování, slavnostní stolování v rodině	
6.	Příprava pokrmů	vkusně vyzdobí stůl v rodině, při slavnostní příležitosti	zdobné prvky a květiny na stole	
6.	Příprava pokrmů	bezpečně pracuje s kuchyňským náčiním a spotřebiči, se zahradním nářadím, dbá pokynů učitele, vyjmenuje možnosti, jak dosáhnout úspor elektrické energie, vody, tepla v domácnosti	bezpečnost při práci s kuchyňským náčiním a spotřebiči, se zahradním nářadím úspory energie	enviro 4
6.	Příprava pokrmů	dodržuje zásady hygieny, posoudí dopad používání některých typů čisticích prostředků na životní prostředí	hygiena v kuchyni, mycí a čisticí prostředky	enviro 3

6.	Příprava pokrmů	poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni a během pěstitelských prací	první pomoc – říznutí, opaření, popáleniny	
9.	Svět práce	vymezí předpoklady pro vykonávání vybraných povolání, posoudí své osobnostní předpoklady pro vykonávání určitého povolání	předpoklady pro povolání, druhy pracovišť, prostředků, objektů a činností; požadavky, rovnost příležitostí; informace a vliv na volbu povolání	
9.	Svět práce	zváží své předpoklady k vykonávání určitých povolání (vzhledem ke své osobnosti)	osobnostní předpoklady , sebepoznání, osobní zájmy a cíle, vlastnosti a schopnosti, zdravotní a tělesný stav, sebehodnocení	osob 2
9.	Svět práce	napíše inzerát nabízející práci, odpoví na tento inzerát	způsob hledání zaměstnání - portály, inzeráty	
9.	Svět práce	simuluje přijímací pohovor zaměstnance a zaměstnavatele, prezentuje svou osobu při vstupu na trh práce	přijímací pohovor	
9.	Svět práce	jmenuje některá práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	
9.	Svět práce	porovná vybrané typy pracovních smluv	typy pracovních smluv	
9.	Svět práce	vymezí základní rozdíly mezi zaměstnancem a OSVČ, jmenuje formy podnikání	zaměstnanci, OSVČ, formy podnikání, drobné a soukromé podnikání	
9.	Svět práce	vymezí činnost úřadu práce	úřad práce a nezaměstnanost, příležitosti v obci	
9.	Svět práce	orientuje se v nabídce SŠ v Brně a okolí, vyhledá informace k přijímacímu řízení těchto škol, porovná	různé typy SŠ (náplň studijních a učebních oborů), různé přijímací řízení, veletrh středních škol	
9.	Svět práce	orientuje se v nabídce poradenských služeb (výběr povolání, studijního zaměření) a využije jejich služby	poradenské služby a profesní informace, vlivy na volbu profesní orientace	
9.	Svět práce	vypracuje si plán přípravy na volbu povolání (výběr školy, formality, příprava na přijímací zkoušky)	plán přípravy	
9.	Svět práce	posoudí význam celoživotního učení	význam vzdělání, celoživotní učení	
9.	Práce s technickými materiály	bezpečně pracuje s nástroji, nářadím a přístroji dodržuje pravidla bezpečného chování a hygieny	bezpečnost při práci (s vazbou	

		při práci, udržuje pořádek na pracovišti; poskytne první pomoc při úrazu (včetně úrazu elektrickým proudem či úrazu způsobeného zvířaty)	na konkrétní učivo)	
8.-9.	Práce s technickými materiály	pracuje podle slovního nebo písemného návodu, řeší a provádí jednoduché technické úkoly a práce s vhodným výběrem materiálů, organizuje a plánuje svoji pracovní činnost a dodržuje technologickou kázeň	jednoduché pracovní operace a technologické postupy, organizace práce (s vazbou na konkrétní učivo)	
8.-9.	Práce s technickými materiály	volí vhodné pomůcky, nářadí a nástroje vzhledem k plánovanému postupu a použitému materiálu,	pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování (s vazbou na konkrétní učivo)	
8.-9.	Práce s technickými materiály	orientuje se v technické dokumentaci a jednoduchém technickém výkresu, provede jednoduchý náčrt výrobku, naplánuje si postup práce	technická dokumentace – náčrty a výkresy, technické informace a návody	
8.	Práce s technickými materiály	uvědomuje si vliv techniky v životě člověka, možnosti jejího zneužití či využití pro životní prostředí a volný čas	technika – úloha, zneužití, vliv na životní prostředí, využití ve volném čase	
8.	Práce s technickými materiály	zhotovuje výrobky z přírodního materiálu	tradice a řemesla, práce s přírodním materiálem (kůže, ovčí rouno, přírodniny), vlastnosti	
8.	Práce s technickými materiály	užívá základních nástrojů, nářadí a pomůcek pro ruční zpracování dřeva, zhotovuje jednoduché výrobky ze dřeva	práce se dřevem, vlastnosti dřeva	
8.	Práce s technickými materiály	užívá základních nástrojů, nářadí a pomůcek vhodných pro práci s textilem, zhotovuje jednoduché výrobky z textilu	práce s textilem, vlastnosti textilu	
9.	Práce s technickými materiály	užívá základních nástrojů, nářadí a pomůcek pro ruční zpracování kovu, zhotovuje jednoduché výrobky z kovu	práce s kovem, vlastnosti kovu	
9.	Práce s technickými materiály	užívá základních nástrojů, nářadí a pomůcek pro ruční zpracování plastu, zhotovuje jednoduché výrobky z plastu	práce s plastem, vlastnosti plastu	
9.	Práce s technickými materiály	zhotovuje výrobky s použitím kompozitů a skla nebo skleněných střeptů	práce s kompozity a se sklem, vlastnosti skla	

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematické okruhy	dílčí očekávaný výstup žák	učivo	PT
6., 9.		dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	pracovní návyky, hygiena a bezpečnost při práci a při práci s nástroji a nářadím, první pomoc při úrazu	
6.	Příprava pokrmů	používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhu spotřebiče	kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, obsluha kuchyňských spotřebičů	osob 3, 10, 11
6.	Příprava pokrmů	připraví pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy	příprava pokrmů – zásady zdravé výživy , studené pokrmy, základní způsoby tepelné úpravy, postupy při přípravě pokrmů a nápojů	osob 5, 8, 9
6.	Příprava pokrmů	dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu	úprava stolu a stolování – prostírání stolu, obsluha a chování u stolu, stolování při slavnostních příležitostech, ozdoba stolu	osob 5, 7, 8, 9, 11
9.	Svět práce	zná pracovní činnosti vybraných profesí a má přehled o učebních oborech a středních školách	trh práce – druhy povolání a pracovišť, charakter a druhy pracovních činností, požadavky	osob 1
9.	Svět práce	posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace s přihlédnutím k potřebám běžného života	volba profesní orientace – osobní vlastnosti a schopnosti, osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav	osob 2, 6
9.	Svět práce	využívá profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání	práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb	osob 10
9.	Svět práce	seznámí se s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání	zaměstnání – způsoby hledání,	

			pohovor u zaměstnavatele, životopis, nezaměstnanost a úřad práce	
9.	Svět práce	prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení o zaměstnání	modelové situace o prezentaci při ucházení se o zaměstnání	osob 8, 10
9.	Svět práce	seznámí se s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů	práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů	
9.	Práce s technickými materiály	získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech	druhy materiálů a jejich vlastnosti a užití v praxi (dřevo, kov, plast)	osob 1
9.	Práce s technickými materiály	provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržovat technologickou kázeň	jednoduché pracovní operace a postupy	osob 3, 5
9.	Práce s technickými materiály	pracuje s jednoduchou technickou dokumentací; orientuje se v pracovních postupech a návodech	organizace práce – pracovní a procesuální schémata, odhad času, plánování jednotlivých kroků; technologické postupy – technické náčrty, výkresy a návody	
9.	Práce s technickými materiály	řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí; organizuje svoji činnost	jednoduché technické úkoly, řemesla, tradice, technika a životní prostředí; sebeorganizace	osob 3
9.	Práce s ostatními materiály	rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti	práce s různým materiálem podle podmínek a vybavení školy	
9.	Práce s ostatními materiály	zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu	základní dovednosti ručních prací	osob 10
9.	Práce s ostatními materiály	správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky; dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku	druhy materiálů, vlastnosti materiálů, vhodné pracovní postupy, nástroje a pomůcky	osob 10, 11

Blok – osobnostní a sociální výchova

Blok osobnostní a sociální výchovy je součástí světa práce v 9. ročníku. Tento blok zahrnuje podstatnou část stejnojmenného průřezového tématu.

Osobnostní a sociální výchova přispívá ke zdravému rozvoji osobnosti žáka, reflektuje jeho individuální potřeby a zvláštnosti, jejím smyslem je pomoci žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému, k lidem, ke světu, na smysluplnosti života, na vnímání života jako daru. Osobnostní a sociální výchova vede žáka k porozumění sobě samému a druhým, napomáhá k sebepřijetí, pozitivnímu postoji k sobě a k druhým, a tím přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů. Rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace, schopnost asertivní komunikace, vede žáka k pozorování a empatickému naslouchání, k uvědomování si hodnoty odlišnosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů. Utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci, přispívá k uvědomování si mravního rozměru lidského chování, odpovědnosti za sebe a lidi a věci mně svěřené, napomáhá k rozvoji prosociálnosti.

Preferovanými formami práce jsou vhodné didaktické a rolové hry, cvičení, modelové situace, diskuse.

Provázanost s ostatními předměty

Samostatný blok osobnostní a sociální výchova je svým zaměřením a tématy provázán s předměty: český jazyk (mluvený projev, charakteristika, vlastní charakteristika, líčení), občanská výchova (rodina, rodinné vztahy, život ve škole, osobní a neosobní vztahy, mezilidské vztahy, morálka, mravnost), zdravý životní styl (stres a jeho vztah ke zdraví, bezpečné chování, celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci, kultura odívání, budeme rodiči), etická/náboženská výchova (komunikace, důstojnost lidské osoby, pozitivní hodnocení druhých, komunikace citů, empatie, asertivita, etické aspekty vztahu ke své rodině, komplexní prosociálnost) svět práce (předpoklady pro povolání, sebepoznání, osobní zájmy a cíle, osobní vlastnosti a schopnosti).

Klíčové kompetence, výchovné a vzdělávací strategie v osobnostně-sociální výchově

Klíčová kompetence žáka	Činnost učitele
-------------------------	-----------------

kompetence k učení	
porovnává získané výsledky a vyvodí závěry pro využití v budoucnosti	používá metody zaměřené na čtení s porozuměním a motivuje žáky k dalšímu využití podporou dobrovolných aktivit žáků v rámci předmětu
kompetence k řešení problémů	
vnímá problémové situace ve škole i mimo ni	předkládá modelové situace ze života školy i mimo ni
rozpozná a pochopí problém	vede žáky k rozlišení problému, zařazuje modelové situace a problémové úkoly
využívá vlastního úsudku a zkušeností ke kritickému myšlení, k obhajobě vlastního názoru, k zodpovědnosti za svá rozhodnutí	vede žáky ke kritickému myšlení, používá metody vedoucí k vlastnímu úsudku a zodpovědnosti za svá rozhodnutí
kompetence komunikativní	
formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory	zadáva úkoly, při nichž žáci formulují své myšlenky a názory
naslouchá promluvám druhých s cílem jim porozumět a vhodně na ně reaguje	umožňuje žákům ústní prezentaci zadaných úkolů a sleduje logickou návaznost sdělovaných informací, poskytuje zpětnou vazbu
účinně se zapojuje do diskuse	zapojuje žáky formou diskuze, hraní rolí
vhodně argumentuje	zařazuje různé formy diskuse a poskytuje žákům prostor pro prezentaci vlastních názorů
kompetence sociální a personální	
spolupracuje ve skupině	umožňuje žákům, aby pracovali ve skupinách, uplatňuje prvky kooperativního učení
podílí se na vytváření pravidel práce v týmu	společně s žáky vytvoří pravidla pro práci v týmu a dbá na jejich dodržování
pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce	vede žáky k zodpovědnosti za práci ve dvojici nebo ve skupině
ocení zkušenosti druhých lidí	uvádí příklady úspěšných lidí ve světě a jejich pozitivní vliv na druhé
respektuje různá hlediska	umožní žákům diskutovat o různých tématech a dbá na respektování jednotlivých názorů
vytváří si pozitivní představy o sobě	zařazuje cvičení na rozvoj pozitivního hodnocení sebe sama
kompetence občanské	
respektuje přesvědčení druhých lidí a jejich vnitřních hodnot	seznamuje žáky s různými menšinami a náboženskými denominacemi formou interaktivních her
vcítí se do situací ostatních lidí	umožní žákům, aby mohli jednat v roli, používá případové studie vycházející z reality
odmítá útlak a hrubé zacházení	vede žáky k dodržování základních pravidel slušného chování a na modelových situacích uvádí nebezpečí hrubého zacházení
uvědomuje si povinnosti postavit se proti fyzickému i psychickému zlu	formou modelových situací a rolových her vede žáky k uvědomění si negativních vlivů fyzického a psychického zla a povinnosti postavit se proti němu
kompetence pracovní	

dodržuje vymezená pravidla	na začátku školního roku společně s žáky vytvoří pravidla a dbá na jejich dodržování v průběhu roku
----------------------------	---

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
9.	Člověk jako jedinec	vysvětlí a uvede příklady vnímání, popíše myšlení, uvede druhy paměti, vysvětlí význam a druhy citů, aktivně se účastní praktických cvičení	vnímání, obrazotvornost, myšlení, paměť, učení, city	osob 1
9.	Člověk jako jedinec	vysvětlí, jak poznávání sebe a druhých může pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými a kvalitu života	sebehodnocení, prožívání, poznávání sebe i druhých – stereotypy	osob 2
9.	Člověk jako jedinec	identifikuje, analyzuje, popíše typy osobností, najde rozdíly, vyjádří vlastními slovy význam pojmů charakter, svědomí, vůle, analyzuje sebe jako zdroj informací, pochválí sebe i druhé, analyzuje své silné i slabé stránky, posoudí vliv poznání vlastní osobnosti na další osobní rozvoj a rozvoj vztahů s ostatními lidmi; posoudí vliv vlastností na druhé, vysvětlí význam vůle pro překonávání překážek a dosahování cílů	osobnost, typologie osobnosti, vrozené předpoklady a vlastnosti, charakter, svědomí, vůle a kázeň při seberozvoji	osob 2
9.	Člověk jako jedinec	rozpozná projevy charakterových vlastností u sebe i u druhých, kriticky vyhodnotí a usměrňuje své chování a jednání	projevy chování a jednání, rozdíly, osobní dovednosti a schopnosti	
9.	Člověk jako jedinec	organizuje vlastní čas, naplňuje své osobní cíle a stanoví kroky k jejich dosažení, dá do souvislosti faktory sebekontroly a schopnosti zvládání problémových situací, popíše, jak překonávat osobní nedostatky a budovat sebedůvěru	cvičení sebekontroly, sebeovládání, časový plán a životní perspektiva, motivace, aktivita, možná východiska problémových situací	osob 3
9.	Člověk ve společnosti	identifikuje stresové faktory v mezilidských vztazích, aplikuje metody relaxace, efektivní komunikace, analyzuje a dle situace použije metody asertivní komunikace, definuje stresové faktory dané situace, dle stupně obtížnosti vyhledá adekvátní pomoc, na základě příkladů posoudí přínos spolupráce v rodině, ve škole, v obci	sociální dovednosti pro předcházení stresů v mezilidských vztazích, dovednosti pro zvládání stresových situací, asertivita, dělba práce a činnosti, výhody spolupráce	osob 4
9.	Člověk ve společnosti	definuje sociální status a roli, analyzuje, porovná různé sociální statusy, pojmenuje sociální organizace, analyzuje svobodu druhých, dá do souvislosti s jednáním a prožíváním	sociální status, sociální role, sociální organizace, instituce, svoboda, svoboda druhých	osob 6
9.	Člověk ve společnosti	definuje a na příkladech doloží pojmy sociální struktura, sociální stratifikace, sociální skupina, rozpozná skupinovou dynamiku ve třídním kolektivu, zdůvodní potřebu lidské vzájemnosti a důležitost morálky, mravnosti a svobody pro život ve společnosti	morálka, mravnost, pravda, lež, předstírání, svoboda, společnost, sociální struktura, sociální stratifikace, sociální skupiny, školní třída jako sociální skupina, lidská vzájemnost, soc. dovednosti pro kooperaci	osob 7, 8, 9

9..	Člověk ve společnosti	definuje pojmy asertivita, pasivita, agresivita, uvede do souvislosti v mezilidské komunikaci, najde mezi nimi rozdíly, vysvětlí možné výhody a úskalí těchto typů komunikace, v situacích všedního dne aplikuje zásady asertivního jednání	asertivita, pasivita, agresivita v komunikaci, komunikace v různých situacích (odmítání, omluva, prosba)	osob 8
9.	Člověk ve společnosti	identifikuje sociální skupiny, porovná je, analyzuje socializační faktory, definuje procesy socializace, navrhne konkrétní příklady solidarity, naplánuje akci na podporu solidarity ve vybrané oblasti	procesy socializace, socializační faktory, kooperace, kompetice, sociální skupiny, solidarita	osob 9
9.	Člověk ve společnosti	analyzuje pravidla soužití v různých komunitách, porovná je a dá do souvislosti s aktuální situací, historickým pozadím, stanoví svůj hodnotový žebříček, porovná s ostatními, zdůvodní své uspořádání hodnot, definuje pojem prosociálnost, uvede konkrétní příklady, zdůvodní důležitost prosociálního chování, dá do souvislosti se solidaritou, lidskou vzájemností	vztahy a pravidla soužití v komunitě, prosociálnost, hodnotový žebříček	osob 11
9.	Člověk jako jedinec	uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v mezilidských vztazích a rozličných životních situacích, nenásilně řeší případné konflikty a neshody	konflikty v mezilidských vztazích, řešení a vyjednávání, problémy nesnášenlivosti mezi lidmi	osob 8

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu; minimální doporučená úroveň

roč.	tematický okruh	dílčí očekávaný výstup	učivo	PT
9.	Člověk jako jedinec	utváří pozitivní (nezraňující) postoje k sobě samému a k druhým	sebehodnocení, prožívání, poznávání sebe i druhých	osob 2
9.	Člověk jako jedinec	rozvíjí a usměrňuje vlastní chování	projevy chování a jednání, regulace vlastního jednání	osob 3
9.	Člověk jako jedinec	akceptuje různé typy lidí a jejich názory, najde rozdíly, posoudí vliv poznání vlastní osobnosti na další osobní rozvoj a rozvoj vztahů s ostatními lidmi;	osobnost, typologie osobnosti, vrozené předpoklady a vlastnosti	osob 6
9.	Člověk jako jedinec	uvědomuje si hodnoty spolupráce a pomoci	sociální dovednosti v mezilidských vztazích, spolupráce, hledání pomoci při potížích	osob 4
9.	Člověk ve společnosti	dá do souvislostí různé přístupy k řešení problémových situací	možná východiska problémových situací	osob 10
9.	Člověk ve společnosti	rozvíjí dovednosti potřebné pro komunikaci a spolupráci	komunikace v různých situacích, sociální dovednosti pro kooperaci	osob 8, 9
9.	Člověk ve společnosti	uvědomuje si mravní rozměry různých způsobů lidského chování	morálka, mravnost, pravda, lež, předstírání, svoboda	osob 8